

Posudek na diplomovou práci **KAROLÍNY BORSKÉ** *Výchova chlapců ve Spartě. Obraz agoge v athénské historiografii v kontextu spartsko-athénské soupeření*. Praha: Pedagogická fakulta UK 2009.

Téma práce si diplomandka vybrala na základě zájmu probuzeného za studijního pobytu v Perpignanu a po zvážení všech okolností, které jí práci značně ztěžovaly – především neznalost klasických jazyků, malá znalost němčiny¹ a hlavně nesnadná dostupnost zahraniční literatury - se pro téma rozhodla definitivně.

Práce je napsána přehledně a srozumitelně. Po nutných kapitolách uvádějících do problematiky (otázka pramenů a literatury, charakteristika dórské a iónské obce atd.) líčí výchovu spartských chlapců chronologicky od prvních let života až po smrt.

Po formální stránce trpí práce některými nedostatky, jako je např. jaksi útržkovité vyprávění (např. na s. 21, kde chybí návaznost textu: „Narození dítěte by mělo být pro rodinu šťastnou událostí. Proč se tedy antičtí rodiče svých dětí zbavovali tzv. odložením?“ Vypadla zde věta konstatující, že v antickém světě docházelo k odkládání dětí.)

Dále: časté opakování již řečeného (s. 13 a 17 o Lykúrgovi, s. 21: „Spartané patřili státu x tamtéž: dítě hned od začátku patřilo státu“ aj.), „ujetý rádek“ (s. 11 aj.), překlepy (s.), neshodou podmětu s přísudkem (s. 19). Přes všechnu péči zůstaly v jazykovém stylu práce – především v její první polovině - kostrbatá souvětí, která jsou evidentně ovlivněna francouzštinou, o čárkách v souvětích nemluvě. Také přepisy antických jmen někde zůstaly ovlivněny prací s cizojazyčnou literaturou a jsou nečeské. Přechylování ženských cizích jmen je nedůsledné (Christien x Christienová, s. 57). V poznámkách uváděné dílo VERNANT, 2005 není v seznamu literatury.

Styl je na pomezí odborného a populárního žánru. To jsou však podružnosti, které práci neubírají na obsahové závažnosti.

Vybrané téma je nesnadné a dalo se tudíž očekávat, že autorka nepřinese nové a převratné závěry; není to však pouze kompilace, diplomandka si z jednotlivých názorů – i rozporuplných - často vybírá dle jejího názoru ten nejpravděpodobnější a dokazuje tak jistou dávku schopnosti zdravé kritiky (za všechny: s. 87, pozn. 334). Některé závěry jsou poněkud

¹ Diplomandka sama přiznává, že v práci používá především literaturu frankofonní a anglosaskou.

překvapující: S. 20, pozn. 50: „Bylo by nepřesné tvrdit, že Spartané byli zcela negramotní. I když tak někteří historikové tvrdili, nebyla intelektuální výchova ve Spartě opomíjena. Minimálně všichni znali Homéra a jeho eposy, které je měly inspirovat k hrdinným činům. Dále pak se učili tzv. lakonismu, v omezené podobě hudbě i tanci. Hudba i tanec byly ovšem ve Spartě spjaty s válečnictvím.“ Ani znalost Homéra, ani učení se „lakonismu“ ještě nepodmiňovalo gramotnost – obojí se dalo naučit ústním cvičením. Ani k hudbě a tanci nepotřebovali umět číst a psát. Do jaké míry tedy uměli číst a psát? Autorka se k tématu vrací na s. 62n., kde sama kontatuje (s odvoláním na Birgaliase), že „výchova ve Spartě zcela opomenula filosofii, literaturu a umění a zaměřila se pouze na tanec a hudbu, které úzce souvisela s válečnými potřebami *polis*.“

Nejdůležitější a nejprínosnější je závěr práce, kde se diplomanka oprošťuje od podkladů psaných cizojazyčně – a je to znát i na stylu této části práce – a kde jasněji než v předchozích kapitolách formuluje vlastní závěry. Např. vyvrací dosavadní přesvědčení některých autorů, že hlavními oběťmi expozice ve Spartě byly dívky. Za důležité pokládám, že se při zpracovávání otázky výchovy chlapců zabývá také úlohou žen v tomto procesu. Práci považuji za v českém prostředí užitečnou, i když by se jistě dala doplnit a rozšířit především o německy psané příspěvky. Také by potřebovala stylisticky dopilovat, poměrně často se text točí dokola, jako by autorka chtěla rozsah uměle prodloužit.

Vzhledem k výše řečenému navrhuji známku velmi dobře.

doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.